

bili zendski Iliri in Traki, ali pa Noriki etruškega pokolenja, tedaj drugač ne moremo kakor da priznamo, da prebivavci Panonije in Norika so bili Slovani, v katerih zemljo tudi Nestor perve Slovane postavlja.

Da so v teh pokrajinah Slovani še tudi živeli za rimljanskega gospodarstva, sem že v svojih spisih več kakor enkrat dokazal. Kakor je že Wietersheim¹⁾ prerajtal, Panonija za Rimljana ni več imela kakor en milijon stanovnikov. Polovico manj je utegnilo Slovincov v Noriku biti, ker 250 □ milj v Avstrii, 100 □ milj na Koroškem spada na keltiške prebivavce.

Jez toraj mislim, da je za Rimljana poldrugi milij. Slovincov bilo od Tersta do Dunaja, od blatenskega jezera do virov Save. Med njimi še najdem keltiško zmes kraj pleškega jezera („deserta bojica“ kraj Neusiedler-See), dalje v okrožji Noreje, v katero so keltiški Boji 58. pred Kristusom derli.²⁾

(Dalje sledi.)

Iz Tersta v Aleksandrijo. *)

V nedeljo po sv. Miklavžu sem pil v kavarni „degli spechj“ v Terstu poslednjo skledico kave pred svojim odhodom iz Evrope v Egipt. Komur se ljubi dobrega zajterka in kdor potem na barko gré, temu svojega izgleda ne priporočujem: meni se je kava prav grenka zdela, in zraven mi je pihala še prav silna burja v slovó čez Kras sém iz ljube moje kranjske domovine, tako, da sem se z napol grenkimi, napol merzlimi občutki ločil od nje. Stojé na bregu morja sem vidil, kako se je polagoma že dim valil iz dimnika parobroda „Amerika“, kateri je bil v Aleksandrijo namenjen; višnjevo banderce v znamenje odhoda je bilo verh drevesa že razvito; še enkrat in s težkim sercom objamem „z Bogom!“ svoje ljube ter stopim v barko. Morjé je bilo v barkostaji zlo nepokojno, brodnik je veslal z vso močjo, valovi so pljuskali na obeh stranéh, — pa vsega tega nisem ne vidil ne čutil: kmalo sem bil na parobrodu. Popotniki so bili večidel že zbrani; mornarji so navijali silne verige, na katerih sidra visijo; verh mosta je veleval kapitan K.; kmalo zažvižga mašina; kolesa se zaverté, krog in krog zašumi in se peni morje, nad nami se valí temni dim, odpeljemo se iz Tersta; — bilo je zjutraj 11. dec. lanskega leta.

Marsiktero okó se je še željno oziralo proti domu; bele rutice so še v slovó migale; pa kmalo smo bili zunaj barkostaje. Teržaško mesto je ležalo pred nami v okrožji, na desni svetilnica, v zastaji mestni grad, pred nami pa kakor gost gojzd neštivilne drevesa bark, ki so bile vse z banderci okinčane, pa ne našemu odhodu v čast, ampak zavolj nedeljskega praznika. Družba ni bila velika, ker za kratek čas se dozdaš še ne vozi veliko ljudi v Egipt, in zimske mesce je jadransko in srednje morje po navadi zlo nepokojno in togotno, kar nikogar posebno ne vabi v potovanje. Peljali so se s to barko vdova bana Jellačića v družbi nekega nemškega grofa in njegove gospé, kateri so bili v zgornji Egipt namenjeni, en protestantsk dohtar in misijonar iz Jeruzalema, neki imeniten aleksandrijsk tergovec s svojo lepo ženo in en gospod od Lloydove družbe s celo svojo rodovino. Razun gospé grofinje Jellačić-eve so pa večidel vsi popotni tovarši med potjo tolikanj bolehal in terpeli, da jih ni bilo veliko viditi.

Veš, ljubi bravec, kaj je morska bolezen? — Ne sme ti biti žal, ako nisi sam skusil; zato ti je tudi ne bom

¹⁾ Wietersheim „Geschichte der Völkerwanderung“ I, 218.

²⁾ Caesar. „Bell. gall.“ I, 5.

*) S tem potopisom je častiti naš rojak, ki ga je imeniten poklic peljal v daljno Afriko, začel popis egiptovske dežele, iz ktere je obljubil našim bravcom povedati mnogo zanimivega o zemlji in ljudstvu tamošnjem. Vred.

popisoval. — Pervi dan na parobrodu se ni od družega govorilo kakor od tega, in vsak je kak pomoček zoper to bolezen vedil, vsak se je korenjaka štel, kateremu morje ne bode kos. Posebno prijazni so taki pogovori pri kosilu, kjer množijo tek in veselje. Smešno je viditi, kako vse po sardelah, po kislinah in takih rečéh plane, ktere so znabiti koristne zoper to bolezen; v očeh sta se pa nekterim brala skerb in strah.

Kapitan Marko Florio, verl Kotorčan čistega slovenskega plemena, je v jadranskem in srednjem morji dobro znan; njegovo bistro oko je vidilo že marsikdaj morsko brezdno pred svojo barko odperto, da bi njega in tovarše požerlo; al njegovo serce ni trepetalo nikdar, zato slovi um in pogum sivega Markota. Vidši krog sebe družbo, ki je vsa po nemški med seboj kramljala, se je temu grozno čudil; on govori svoj materni jezik, laški, francozki, angleški, rusovski in turški, za nemškega pa mu ni mar — kapitanu vélikega parobroda ravno tiste družbe, ktera, kakor se tolikrat sliši, bi imela „nesti germansko civilizacijo proti jutru.“ Ne bodi mu škoda, verlemu Markotu! Bolj ljubeznivega in prijaznega kapitana ni dalječ in blizo; to poterdujejo vsi, Angleži in Nemci, Talijani in drugi, kateri se z njim vozijo.

Kdor se pervikrat in za delj časa v ptuje dežele na pot podá, tega zanima na poti vse; pozdravlja pri odhodu svoje domače hribe in goré, domače mesta in vasi. Ljubezen do domovine, premlačna včasih, dokler človeka še domače obnebje pokriva, se oživí in uname, ko ga obdajajo ptuji kraji in ptuje dežele, ko njegovo uhó več ne čuje sladke besede domače. Delj in delj se je odmikovalo teržaško mesto, v zatičji so še stermele kraške skale, med kterimi se kakor tanka žila vije proti Nabrezini železna cesta; po hribih in bližnjih gorah pa je ležalo veliko snega. Tebi, moj ljubi bravec, se bo pač čudno zdelo, da snega opomnim, kar je pri nas doma mesca grudna navadna reč; kdor pa je celo zimo kakor jez pod kairskim obnebjem preživel, kjer ni ne dežja ne snega, pač ne pozabi trenutka, ko je vidil zadnjikrat bele gore in goličave.

Peljali smo se kraj istrijanskega brega. Siromaška dežela ne razveseljuje očesa. Vidiš mesta in vasi, cerkve in gradove zidane po laški šegi in od delječ lepe na pogled; pa okó vidi sém ter tjé le posamne drevesa, zemlja je skalnata, in kar se vidi, pusta in opušena. Bilo je pa pozimi in na dalječ se marsiktera reč drugači vidi, kakor od blizo, in ne mika me tista nesrečna vsevedčnost premodrih turistov, kateri na pet ur delječ, v tem, ko v vozu na železnici spé, vsakega griljčka slišijo! Bog daj, da bi dežela istrijanskih bratov bila raj na zemlji!

Pervi dan naše vožnje smo bili še vsi na verhu parobroda; popotnik v začetku hoče še vse viditi; zdi se mu, kakor da bi ne smel zamuditi nobene razvaline, nobene skale, ktere s prostim ali z oboroženim očesom zapaziti more; pozneje pa, ko ga marsiktere težave mučijo, ga ne miče pogled ne na albanske, ne na arkadske gore! V začetku ogleduje z verha, kako val za valom se verstí; kako morje se peni in šumi krog mogočnih koles; gleda v dno morja in se ozira proti nebu, kamor gosti dim se valí; ogleduje mornarje, silne verige; tudi zapazi čolnice na stranéh, kateri so za silo pripravljene; ta znabiti zleze zlo gori na most; uni se zgubi v dno in ogleduje, kako v mašini zob z zobom se ujema, prešteva, kolikokrat se v minuti zasučé kolo in takih zvitih reči več. Vsak hoče vse vediti, vse viditi in vsak je strašno učen. Koj so bukve pri rokah, čedno na platno nalepljeni zemljovid, in mislil bi, kdor vidi tukaj kakega gospoda zamišljenega v vse to na klopi sloneti, da je on najmanj drugi Kolomb in da je oserčje Afrike že na drobno preduhtal. Mislil bodeš, prijatelj moj, kako učeni in zvedeni so ljudjé na svetu! Povem ti na to, da ravno ta na videz premodri gospod me je baral: kdaj da pridemo iz jadranskega v černo morje, kjer je

menda vožnja zlo nevarna! Kaj ne, da je to bistra glava? Pa pustimo jih.

Vse se je balo večera, ko je kapitan Marko smehljalje nam napovedal, da pridemo memo Pole v kvarnerski zaliv. Po navadi je morje tam nepokojno; znabiti se sprime tam naša burja z vetrovi, ki iz Oggerskega čez Horvaško sèm vlečejo.

To je pa res, korajžni smo mi možje suhega plemena — dokler smo na suhem: tudi še takrat ne zmiraj. Pojdite pa vèn na morje, naj začnejo vas zibati rahli valovi, naj vetrič potegne, naj se pokaže le en temen oblaček, — korajže in junaštva, žali Bog, je konec. „Il Quarnero dorme!“ nas je pri južini tolažil kapitan, češ, da nam bodo izverstne pečadre in goreče vina bolje dišale. Enkrat pa se zaziblje ladija tolikanj, da kozarci, vilice in noži zarožljajo, — in nobenemu ni več dišala južina.

Do zdaj, kraj brega Istrije, smo bili srečevali celi dan še veliko večjih in manjših bark; pri Poli smo vidili tudi še eno avstrijsko vojno barko z napetimi jadri ne deleč od nas; naprej smo bili pa večidel le bolj sami. Na večer se je pa vendar razkačilo nekoliko morje; začeli smo se močno zibati; visoki valovi pljuskujejo na stene parobroda; naprej in nazaj, na levo in na desno se je zaganjala mogočna ladija; ojster veter je pihal od Reke sèm; kmalo je zginil od verha tovarš za tovaršem, da nazadnje sem bil izmed vseh popotnikov jez z eno samo gospo zgorej, blizo toplega dimnika in tedaj skoraj v sredi ladije, kjer se zibanje najmanj čuti. Hudo je bilo mraz; od trenutka do trenutka je močnejše hrumelo morje, je cverkalo lesovje parobroda, je žvižgal vihar med drevesi, banderom in vervmi. „Kako mogočno, krasno je morje, kako veličansko je vihar!“ — je djala gospá; al v tem hipu pljukne en val čez verh, in gospá in jez sva bila oba dobro keršena od morja. „Noč je prelepa“ — pravi na dalje gospá — „kako je jasno obnebje, kako čisto berlijo zvezde“ — al v tem omolkne in nagloma se podá v spodnji hram. Jez sem bil pa še delj časa na verhu, ne zato, ker je bilo morje in obnebje in vse to tako poetično, — ampak zato, ker je v spodnjem hramu zrak zagaten in ker mi je bilo ložeje pri sercu, dokler sem vidil še skoz temno noč v daljini zadnji ozki trak zemlje — ljube naše domovine. (Dal. sl.)

Mlada Litvanka.

Prosto po neki stari Litvanski zložil Fr. Zakrajšek.

O jutercu zlo rano rano
Smehljal se solnce je nad mano,
Ko že pod okencem vesela
Je mila majka mi sedela.

Čuj! kaj ti pravim, tvoja mati,
Te hočem vendar poprašati:
Kod si tak rano že hodila,
Da si svoj venček si zmevlila?

Sijal je danček že mi v lice,
Ko sem po verček šla vodice,
In tū je venček o megllici
Zmevlil se tako pri vodici.

Aj! aj! to zlata ni resnica,
Resnična to ni besedica;
Poslušaj, hčerka! vem jo bolje:
Spremljala Mirka si na polje!

Oj matka! to je res resnica,
Poštena to je besedica:
Na polje Mirka sem spremljala,
Da sem — besedico mu djala.

Dopisi.

Na Dunaji 3. rožnika. B — Pogostoma se bere v časnikih, da sedaj ko francozka armada miruje, cesar Na-

oleon „študira“ turško vprašanje, posebno pa še menda nemško, ker mu v Berlinu, v slovitem mestu nemške omike s svojo omahljivo, sebično, šaljivo politiko prav po volji strežejo in ga tako rekoč silijo, da bi jim skorej po francozki šegi napravil godbo in ples! Vendar imeli bodo cesar išejo, in takrat Bog pomagaj, ker vojska bo „lokalizirana“. Tako je s tem nemštvom, v politiki in veri nezedinjenim: eni služijo hoté ali nehoté Napoleonu, drugi so bolj sami za-se; le mala stranka se morebiti še proti jugu milo ozira! Zatoraj nam ne gre nikakor v glavo, kako da se more še tista ljuba nada gojiti, da le od tam je nam še zveličanje in pomoč v teh razvetranih in hudih časih, da Avstrija mora nemška biti, da si mora nemško politiko usvojiti in ž njo naprej domá in drugod proti vsem postavam in narodovskim pravicam! Tako jo namreč naše dunajsko časništvo gode in pri vsaki priliki dolgo in široko po svetu trobi, resnico kalí in ljudi moti in slednjič prave podstave k edinosti in občnemu porazumljenju jemlje. Vendar čemu to! Sto- in večkrat so že pametni možje rekli, da mora Avstrija svojo avstrijsko politiko imeti, ki ima korenine v cesarstvu, v raznih narodih obširne države z njih historičnimi pravicami in pridevki, da bodo v miru in edinosti zedinjeni znotrej močni, zunaj hrabri in časteni. Čudno pa je tudi to, da celó tisti nemški časniki, ki se katoliški imenujejo, pri nas velikrat z nekako pobožnostjo in proti pravemu doznanju in zahtevanju le in vedno le nemštvo priporočajo, in češ, tem se mora verjeti, ti imajo prav, gredo drugi za njimi, dokler spet kaka vihra svoj mogočni „stoj“ nasproti ne zagromi, in se potem eden družega osupnjeno gledajo in prašajo: kaj spet? Exempla sunt odiosa! — Res težavno in imenitno opravilo ima sedanje pomnoženo državno svetovavstvo, ki se je 31. majnika pervikrat k posvetovanju snidlo. Da bi po svoji moči kolikor toliko k občnemu pridu doveršilo! — Te dni stoji pred očitno sodbo siloviti hudodelnik z imenom Janez Šmidt, kupčijski mladeneč, ki je, kakor so „Novice“ že ob svojem času povedale, obdolžen, da je svojega gospodarja 12. marca lanskega leta umoril in oropal in ga potem v lesenem zaboji zabitega po železnici kakor blago v Galicijo poslal, kjer so ga še le letos mesca prosenca staknili in njega pervega silnega umora obdolžili. Pravda še teče, ker hudodelec terdovratno tají svojo pregreho in vedno le nekega neznanega Berlinca krivega dela, čeravno so mu skorej že na las pregreho dokazali in ga umora prepričali. Ž njim ste tudi dve ženski, ki ste mu dobro pomagale, da so dalje umorstvo zakrivati in denar zapravljati mogli. Kmali bomo vidili, kakošen kruh si bo spekel iz te moke!

Iz Gorice. — Drage „Novice“, skazite mi ljubav in natisnite sledeči poziv do vseh slovenskih pisateljev. Iz ljubezni do mile slovensčine in do svojih dragih bratov sem sklenil, izdati za novo leto 1861 precej obširno slovensko knjigo pod naslovom „Vile slovenske“. Če ravno imam že veliko gradiva poetičnega in prozaičnega pripravljenega v ta namen, se mi vendar ne zdi še zadostno taki nalogi. Da si tedaj v tem, ko grem po Heleno, tudi Nestorja in Ulisa zadobim v svoj namen in v hasen naše literature, vabim častite gosp. pisatelje slovenske vse, naj me podpirati blagovolijo v tem važnim započeti. Sostavki vse baže in pesmi, če imajo le krepko moralno idejo za temelj, bojo našle svoje priložno mesto. Hymni, elegije, balade, romance, sonetje, glose, basni, alegorije, epigrami, zastavice, smešnice in — kdo vé imena, šteje rodove?“ vse to bo prijazno in hvaležno sprejeto. Tudi prevodi, ki jih nekteri žalibog! še pisano gledajo, mi bojo prav po godu, posebno prevodi iz Litvanskega in iz staroklasične literature. Izuzeti so pa politični spisi in pa tisti, „qui ad facultatem argutiorum conducunt“, to je, nočem sofistike ampak prave filosofije. Prosim pa tudi nadepolne mladenče, ako imajo kakoršne si bodi sostavke ali pesmi, katerih iz boječnosti niso še zaupali „žitja ptujšini“, naj mi jih berž ko je mogoče

V napevu se glasno razodevajo po besedi vzbujeni občutljeji. Toraj mora biti napev priličen besedi, to je, vesele besede morajo imeti vesel napev, žalostne pa žalostnega itd.

Napev bodi v otročjih pesmih vselej prost in lahak brez posebnih glasbinih umetnij, igrač in zvijač, kolikor je moč v polnih, celih glasih, kakor jih nahajamo pri dobroslubih ljudéh, ki se nikdar še niso nalašč učili peti.

Taki prosti napevi ne mučijo ne učitelja ne otrok pri učenju, ker jih enekrat ponovljene še celó bolj kosmato uhó lahko obderži. Zraven pa tudi vikšajo veselje do petja, ko ga težki napevi manjšajo in grené učitelju in otrokom. In iz tega namena bi se mi najpametneje zdelo, da začejajo otroci v šoli najpred kake prav domače sploh znane kratke pesmice popevati, potem naj se še le preselijo na druge bolj neznane.

Napev bodi tudi slovenskega duha. Narod se loči od naroda po telesnih in dušnih zmožnostih in lastnostih, pa tudi po — petju. Kako se odlikuje petje talijansko od nemškega! Tako se loči tudi pravo narodno (ne novo pomenčeno) slovensko petje od nemškega, bliža se pa slovenskemu in talijanskemu.

Kdor ne verjame, naj poslušá stare slovenske pesmi, in prepričati se če kmalo resnice mojih besed.

In ta narodni duh mora veti in duti po vsakem napevu, potem bode lahak in mičen našemu ljudstvu, ki ne gorí ravno za skakavice in cincavice, ampak ljubi mečje, v serce segajoče napeve, kakor nas učé vse narodne víze. Primeri na priliko napeve (v notah perve) „Juterno sonce“, „Pastirska“, „Ure glas“, „Sabote večer“, „Večer“, „Lahko noč“ iz „Šole lepega petja“ vse stare cerkvene in perve tri zvezke Riharjevih pesem.

Te in enake napeve ljudstvo jako rado poslušá in popeva.

Tukaj opominjam posebno mlajše gosp. učitelje, ki so zavolj nemške odgoje si tudi sluh že ponemčili, naj se varujejo v šoli dirjalastih, jodlarskih in nemško-mehkužnih napevov, ki se nekatere stavke pred oddihljeji in proti koncu večidel v polglasih plazijo in končujejo. Te baže pesmi so težke in ljudem ljube ko — tern v peti.

Besede „Šole lepega petja“ so zares vse hvale vredne, ne tako pa napevi. Ahacelnovi, nekteri iz „Drobtinc“ in zmed ljudi vzeti so prav dobri; dosti pa jih je v njih tudi zverženih in na besede samo priklenjenih. Tú bi tako-le svetoval: Otrokom naj se zapoje napev prvi (vsaka pesem ima po več napevov), potem drugi po versti.

Prosto uhó otrok bo kmalo zvolilo najljajši in narodniši napev, ter ga bode med učenjem že po ljudsko ogladilo. Zapoje naj se, na pr., otrokom napev prvi od „Sabote večera“, potem pa še drugi in tretji, in svest sem si, da se jim hoče prvi najbolje priljubiti, ker je prost in naroden. Kadar najdeš pri eni pesmi več dobrih napevov, zapamti si, bodeš ga lahko rabil pri družih pesmih, ki ne bodo imeli priličnega napeva.

Opomniti moram še to skušeno resnico.

Slovensko prosto ljudstvo gleda in meri pri pesmih skor samo na besedo, veliko manj na napeve. Tega se lahko vsak dan prepričaš.

Toraj je zares treba gledati pri izbiranju pesem na umevno, koristno besedo; ako té ni v pesmi, verzimo jo iz šole, če ima še tako ljubko vízo, ali pa podtaknimo pod ta napev pripravne besede.

To so poglobitne vodila pri izbiranju pesem za šolo v oziru besede in napevov.

Da bi vendar ne imeli učitelji toliko skerbí, zbiranja in poskušanja, je treba napraviti in zgotoviti „Šolsko pesmarico“, v kateri bi se nahajale za šolo in življenje prilične pesmi.

Osnovati se pa mora prav skerbno in previdno, toraj stavim samo te opombe:

- a) Pesmarica bodi za vse slovenske kraje, ne pa samo za ljubljansko škofijo. Separatizem v splošnih in potrebnih zadevah je gerda reč; še gerši je človek, ki ga je kriv in ga pospešuje.
- b) V ti reči naj se tedaj pogovoré in zedinijo vse šolske nadzorništva po vsem Slovenskem; vzajemno naj si pomagajo in vzajemno se podpirajo. Sloga jači, nesloga tlači!
- c) Tiskanje „Pesmarice“ naj se odloži kako leto, da bode koristna in dobra na vse strani, in je ne bode treba vsako leto spreminjati, kakor se godi z drugimi šolskimi knjižicami, kar je velika velika napaka. V tem času naj se zbira tvarina po vseh slovenskih krajinah. „Šola lepega petja“ bode v oziru besede (samo da se ravnamo po gori danih vodilih) gotovo poterjena večidel vsa. Prav za rabo so tudi besede nekterih pesem iz „Drobtinc“, „Ahacelnovih“, „L. Cvekovich“ (pri Leonu v Celovcu), „A. Praprotnikovih“ (pri H. Ničman-u v Ljubljani).

Med ljudstvom se nahajajo tudi še marsiktere prav lepe svete in posvetne pesmi. Take naj se samo zapisujejo in vikšim izročujejo.

Živo potrebne so nam pa pesmi od vsacega stanú in njegovih del in opravil. Te so ljudem tako ljube, da so vsi veseli in zamaknjeni, kadar katero čujejo peti. Dajte nam tudi tacih pesem v prosti in podučivni obleki, kmalo bodo druge napačne popevke izmed ljudstva poginile.

Napevi natisnjeni v notah po „Drobtincah“, v „Ahacelnu“, „Šoli lepega petja“ naj se obderžé, samo da so za kako rabo, posebno še tisti, ki so že samo tamo kaj bolj znani in med ljudstvom razširjeni.

Kdor koli ima dar narejati proste in narodne napeve, naj jih dela takim pesmam, ktere še nobenega napeva nimajo ali pa takega, ki ni za nobeno pravo rabo. Tudi izmed ljudstva vzeti napevi se dostikrat prav prilegajo ti ali uni pesmi.

Vsak naj dela in stori, kar more: kamen h kamnu palača, zerno k zernu pogača! Kdor če, eno leto mnogo stori.

Še ene pesmi jako pogrešamo na Slovenskem, čeravno jo imajo po družih deželah — pesmi papeževe. Cesarska se jako priporoča, kar je prav; zakaj pa „papeževa“ nikdar? Kakor je cesar prva svetna oblast deržavljanom, je papež katoliškemu kristijanu prva duhovna oblast na zemlji.

To so moje proste misli o petju in o pesmarici šolski. To pa očitno govorim zato, da tudi drugi svoje misli razodevajo. „Više oči, više vidi!“ Komur je to kaj mar, naj prime pero; naj pové kaj v pojasnjenje; rad hočem odstopiti od svojih misel, ako se mi dokaže, da so krive.

V. Lah, katehet.

Iz Tersta v Aleksandrijo.

(Dalje).

II.

Prijetna je voznja po morji in, hvala Bogu, tudi spalo bi se na barki prav dobro, ko bi v majhnih sobicah ne bilo tako zagatno, ako bi bile postelje le nekoliko bolj priležne in ako bi ne bilo vse krog Tebe, srečni popotnik, tako osoljeno. V tem ko ležiš v svoji postelji — in ne bo ti škodovalo, če se 12. grudna dobro odeneš — kako rahlo te ziblje ladija in ti oživlja v spominu preserčne čase, ko so te stara mati še domá zibali. Nekteri ljudje pa imajo posebno mehko serce; njih občutljeji so od natore bolj blagodarno prevideni kakor navadnih ljudi. Kako srečno se pač gotovo počuti v svoji kletbici taka mehka duša! Terpi veliko od morske bolezni, terdo sklence oči in si zamaši ušesa, da ne vidi, kako se ziblje ladja, in da ne čuti, kako zunaj hrupé valovi. Taka samota mora biti pač

žalostna: zunaj je temna noč in tudi po dnevi skozi luknjice le malo svita v te izbice pada; mašina poje neprenehoma eno dolgočasno vižo, kolesa v eno mer šumé in se verté, ladija se ziblje močno naprej in nazaj in če se silno zažene, rožljajo vsi kozarci, skleda in okrožniki in lesovje stoka in poka, kakor da bi ga v vsakem hipu imeli razkrušiti valovi: človek pa leži v svoji postelji, in tudi misli znabiti še, če ga že to pretežko ne stane, in misli na some v dnu morja, in znabiti, če ni ravno preveč eteriške nature, žalostno misli na dobro kosilo in na sladko vince, katero zdaj zunaj njegovim tovaršem v kozarček berli, — in kozarci rožljajo in vilice in noži ropotajo, — in znabiti, če se vse zoper našega prijatla zaroti, mu v tem trenutku pade ravno na nos prav grenka, slana kaplja, — glej, on je živa podoba Tantala!

Take in enake misli so me navdajale, ko rano družega dneva naše vožnje pridem nad strop. Mornarji so ravno vse umivali in z dolgimi koraki je med njimi gor in dol hodil drugi kapitan, v poliman plajš zaviti in očitno zelo nejevoljen zato, ker je ponoči deževalo in straža v dežji ni najlepša reč na svetu. Popotnih tovaršev še ni bilo nobenega viditi, in je bilo tudi še prezgodaj: solnce se še ni pokazalo izza dalmatinskih gorá. Ti, moj ljubi bravec, znabiti misliš, da sem nalašč zavolj tega tako zgodaj ustal, da bi vidil na morji izhod solnca in da bi ti ga potem popisati mogel. Gotovo, to bi bila lepa reč in mika me posnemati kerdelo naših pisateljev in ti celo peklo solnčnih žarkov na glavo natepsti, ako bi se ne bal za tvojo zdravo glavico in še bolj tvojega pomilovanja, da ponavljam tako starino.

Ponoči smo se bili dobro vozili, in zjutraj smo bili vštric Šplita. Peljali smo se memo Lise in Kurcole, med Lagosto in Pelagozo. Dalmatinski breg od Dubrovnika naprej stopi bolj na zad, in breg in otoki, memo katerih smo se peljali, vsi imajo eni in enaki značaj: proti zapadu so viditi skalnati in opušeni.

Drugi dan je bilo že več tovaršev in tovaršic pobitih in klaveruih; sicer so še prišli na dan; govorili pa niso veliko več in tudi niso bili več tako strašno korajžni. Vreme je bilo prelepo, solnce je že bolj grelo, nebo je bilo jasno. Od deleč se vidijo črne gore in okolice kotorske. En gospod iz družbe je imel strašno jezo na kneza Danila in je čeruil njega in njegove hrabre gorijance in perjance od deleč tako, kakor mu je ostri jezik le dal. Če je knez Danilo tisti dan po južni dremati hotel, so ga gotovo težke sanje motile, ker mu je bil tako blizo kervavi sovražnik. Znabiti je res, da osa ne pika piškavega sadú!

En drug gospod pa je od veselja cepetal, ko sliši ime otoka „Pelagoza“. Ne oberne več oči od pustega skalovja, ki se tako imenuje in ki v sredi jadranskega morja leži, zadnji otok in meja posestva našega cesarstva. Kdo vé, kaj je vžgalo tako našega gospoda tovarša: ali ga je zgrabilo lepo ime, na pol gerško in na pol mitologično, ali so se mu križale v možganih prečudne ideje od družega Montekrist-a, ali ga je osupnilo modro obnebe Italije, čista sapa, ki je iz Rimskega sém pihala; Bog vé, kaj ga je očaralo? „Pelagoza, Pelagoza“ — presladko ime ni omolknilo na njegovih ustnicah.

Tukaj, na meji avstrijski, smo djali zadnjič domovini slovó. Na gorah krog Kotora je gotovo še ležal sneg, zadnja priča domače zime; pa zdaj je tudi domá skopnil sneg, zelené gojzde in trate, cvetě vigred — domovina je zmiraj najlepši kraj! (Dal. sl.)

Nova knjiga.

Pesmi Miroslava Vilharja. Natisnil J. Rudolf Milic v Ljubljani 1860.

V slovenskih pesmih so se dozdej le bolj imenitnosti gorenske strani razglaševale; že mnogokrat se je veličastvo naših planin ali rajska lepota blejskega jezera prepevala;

včasih smo tudi kakošno „zdravico“ v slavo dolenske terte zaslišali; le notranjska stran je bila deseta hči, na katero so se domači pevci redkokrat ozerli. Pa tudi po golih kraševskih gričih se mило petje slegurja razlega; tudi tam, kjer ojstra burja piha, umetnemu pevcu pripravnega gradiva za domače pesništvo ne zmanjkuje. Take misli so nas sprehajale, ko smo Vilharjeve pesme prebirali, ktere so ravno kar v prav prijetni podobi na svitlo prišle. — Naš notranjski pevec pravi, da so njegove poezije rastle „na skalnatih tleh“, da svojega Pegaza ni tiral na „visoki Olimp“, da se ne hoče primerjati ne Vodniku ne Prešernu, da je le nabral nekaj domačih cvetic. Zdej nam popisuje puste goličave Krasa, zdaj lepote pivškega kotliča; zdaj stare pripovedke svojega rojstnega kraja v novi pesniški obleki Slovencom v pokušnjo ponuja; tudi revam svojih rojakov glasove svojih strun posojuje. Vilharjeva beseda je sploh gladka, miloglasna, olikana, in za speve kaj pripravna; njegove verste so večidel kratke in se dobro ujemajo; on ne rabi visokoletcih nerazumljivih izrazov, temveč skozi in skozi si je prizadeval krepkemu domačemu duhu vstreči.

Svoje pesme ločil je v tri verste, namreč: lirične, balade in basni. Med prvimi jih je dokaj, ki jih smemo najboljšim v slovenski literaturi prištevati. Pesmi: „Na jezzeru“, „Lipa“, „Na goro“, bodejo povsod močno dopadle. Mi le želimo, da bi gospod izdatelj, ki se je tudi v glasbenih poskušnjah, kakor v „mili lunici“, svojim rojakom prikupil, pripravne napeve za imenovane pesme zložil; gotovi smo si, da jih bode kmalo narod popeval. V pesmih „Kras“ in „na Kalcu“ so ondodni kraji prav lepo popisani. Tudi med baladami najdemo mnogo zanimivega. Kaj lepo in prav v prostem slovenskem duhu izpeljana je znana narodna povest o „Topolu“, kateri se materi Božji ni hotel priklanjati. V nekterih poezijah kakor „Šilen tabor“ (ne Silni tabor) „Perstan“, „Bogomila“, „Jovana“, „Jurko“ je g. Vilhar prav srečno značaj serbskih narodnih pesem posnemal. — Kar zadnjo versto namreč „basne“ zadeva, se nam dozdeva, da nekterim naravna osnova pomanjkuje, da so nekako nerazumljive, prisiljene. Tako na pr. „Smreka“ str. 134, kjer pevec od sebe pravi:

Sanjal sem pod lipo,
Da sem smreka mlada;
Ker sem bil še majhna,
Bil (?) bi zrasla rada....

spada med šaljive „fantazije“, in ni vredna imena „basni“. Saj mi nikakor ne moremo stakniti zerna resnice, katero bi v tej smreki tičati imelo. Enaka se nam pri „Zlatu in smoli“ stran 136 godi; tudi najostrejši moralisti in zaničevavci zlata bodejo enoglasno zoper umazano smolo protestirali ktera se bahaje prederzne reči:

„Pol libre slabe smole
Človeku več koristi,
Ko vse germade zlata
In vsi djamánti čisti!“

Mi smo terdne misli, da je v literaturi raznih narodov tolikanj prekrasnih „basin“ nakopičenih, ki imajo še dandanašnji tako veljavo, da se pač pevcu ni treba bati, da se mu bode pomanjkanje izvirnosti očitalo, ako iz tega nevsahljivega vira človeške modrosti zajema in svojim bravcom kako staro „basen“ v prijetnem novem zlogu pové. Najimenitniši pisatelji so radi po Ezopovih fabulah segli.

Odkritoserčnim tem opombam pristavljamo serčno željo, da bi se cvetlice gosp. Vilharjeve po celi Slovenii prijazno sprejele v spodbujo verlega pevca, ki nam na poslednji strani svojih pesem še dokaj lepega obeta:

„Če bodo vam vstregle
In segle v sercé,
Bom drugih nabiral,
Še lepših ko té.“

skinih) zemljiš, katerih prekucijo smo svetovali v §.1 tega sestavka.

Menda se ne smemo bati, da bi Njih Veličanstvo, prošeno za gori omenjenih 1000 gold. za vsako leto skozi 5 let, ne dovolilo te podpore, ker ni dvomiti, da bi mu Njih eksc. deželni gospod poglavar te prošnje ne poklonili z živo besedo. Če so cesar po sklepu od 10. januarja t. l. Ogrom v povzdigo murvo- in sviloreje dovolili za 6 let vsako leto po 2000 gold., — če so doljnim Avstrijancem v povzdigo sadjoreje za leto 1860 in 1861 dovolili po 600 gold., — zakaj bi nam, ki smo take pomoči še bolj potrebni in take priprege za pospešenje sadjo- in murvoreje še bolj potrebujemo, te podpore ne dodelili?

Ako bi prejeli to podporo, bi nam le trojno bilo storiti, namreč: 1) da si poiščemo pripravnega svetá za izrejo čespljevih in murvinih drevesc, 2) da si oskerbimo dovolj košic za seme in murvinega semena, in 3) da si dobijo povsod možaki, ki te zasadiša v svojo skerb vzamejo. Da se pa to z dobrim pridom dožene, je treba, da domoljubni sosesčani sami, župani, učitelji ljudskih šol, podružnice kmetijske, duhovščina dotičnih fará in kantonska gosposka se vzajemno te reči poprimejo in s terdno voljo doženejo. Da se take naprave ne ustanovijo brez truda in težav, je gotovo, al samo po sebi se na svetu malo zgodi.

Svet moj v tej zadevi je tedaj, da

5) kmetijska družba prosi za gori imenovanih 1000 gold. skozi 5 let, in ako jih po izgledu na Ogerskem in doljni Avstrii prejme tudi kranjska dežela, naj kmetijska družba potem uravna to reč s pripomočjo gori omenjeno. (Dal. sl.)

Iz Tersta v Aleksandrijo.

(Dalje).

III.

Kar se zemlja okoli solnca vertí — in to je že nekoliko let — nastaja za dnevom noč, in navadno ljudje ponoči tudi spé: to je stara reč. Angleži pa, kadar v svojem državnem zboru razkladajo svojo modrost, in včasih tudi marsikaj družega, in pa zaljubljeni, ki se v svitu lune sprehajajo, bodi mlaj ali šip, ponoči ne spé veliko; hvala Bogu, da se jez ne štejem med nje, in da sem drugo noč zopet prav sladko spal.

V torek zjutraj smo bili pa že blizo albaneškega brega. Čisto in natanko se je vidilo mesto Avlona. Bregovi so povsod skalnati in goli; tam pa tam leži v kakem prepadu majhna vas, rekel bi bolje, kamnitna groblja. Pred nami je bil otok Fano, in proti jugu se je vzdigoval počasi iz morja Karf. Tukaj se je vgnjezdila ponosna Britanija, tukaj kraljuje angležki leopard, tern v peti domačim brodnikom v jadranskem morji. Naš sivi Marko jim je prerokoval le malo let še — in znabiti ima prav.

Kako lep je otok Karf, pravi raj na zemlji! le škoda, da prebiva tukaj drug narod. Njega dni sem tudi jez bil vés nadušen za sedanji gerški narod: Miavli, Marco Bocari in še druge take imena imajo nekaj v sebi, cesar se ne vidi in ne čuje vsaki dan in kjer si bodi. Kako lepe so tudi pripovedke in pesmi gerške, kjer mlad človek vidi povsod le samo Ahile in Briseide, — v resnici pa okó ostermí, ko pervikrat med nje stopi, in kmalo zgine občudovanje in nadušena ljubezen za te moderne lenúhe.

Med albaneškim bregom na eni strani in med otokom na drugi se je ladja memo visoke svetilnice zavila proti Karfu. Tukaj se odpre pogled, kterege nikdar pozabil ne bom. Proti jutranji strani je otok lepo obrašen; vidi se, bi djal, odpert pred očmi krasen vert s pomorancnimi drevesi in oljkami nasajen; visoke germovja kaktusa mejé vse pote in vertove; vse trate so bile zelene in okincane z lepimi hišicami, ki sedaj na bregu morjá, sedaj skrite pod vejami zelenega drevja vabijo popotnika. Morje je bilo mirno

ko zercalo. Majhne ladjice, katerih bele jadra je lahna sapa napihovala, so plavale kakor labudi v varnem zavetju. Krog in krog stojé velikanske albaneške goré, v podnožji pa se vidi turška terdnjava Butrinto s svojim belim zidovjem; pred nami pa je ležalo mesto Karf, ki na ozkem koncu zemlje molí v morje, od spred zavarovano z gradom in s terdnjavo.

Bližina mesta, mirno morje, prekrasna okolica — vse je oživljalo in gibalo družbo; vsi smo bili na stropu, ko se je ravno memo nas peljala druga Lloydova ladija, ktera je našo z veselim hrupom in strelom pozdravljala. Kmaló smo bili v barkostaji; sidra so padle, in ko se je zdravniški komisar prepričal bil, da se kuga in enaki strahovi ne vozijo z nami, smo smeli za tri ure na zemljo.

Od dalječ je Karf tako lep, — blizo pa človeka, ki je naših čednih mest navajen, strah in groza prepadeta, ko ga sprejmejo, stopivši na suho, divji hrup in šum, ko vidi krog sebe nesnažne in gerde podobe vsake baže, ko stopi v ozke in temne ulice, med temne pohištva. Karf je laškemu mestu podoben; Angleži so pa tukaj gospodarji.

Ker nam je bilo za Karf le malo časa odločenega, smo le hitro šli skozi mesto na „Esplanado“ — tako se namreč imenuje lepa in velika planjava, z drevoredjem obsajena in občno sprehajališče tukajšnjih mestnjanov. Spredaj stoji veliko kraljevo poslopje, kjer angležki vladar stanuje in pred njim se razgrinuje lep vert. — Kdor pozimi iz snegoodetih gorá in planjav tukaj doli pride, pred seboj vidi zeleno trato, na stranéh stojé drevesa v cvetji; iz rožic si lahko spleteš pod milim nebom venec; kasije in pelargonije s svojim cvetjem ti nasipajo pot; solnce sije toplo; zdi se ti, da prečudne dišave vejejo v zraku, — serce ti od veselja trepetá kakor spomladi!

Ko na „Ameriko“ nazaj pridemo, jo najdemo obdano od neštevilnih bark; povsod so nam ponujali pomoranč, pa s tako silo na prodaj, da smo bili v resnici veseli, ko smo jim srečno na barko ušli. — V tem se je bil pa parobrod že z ogljem previdil; spet se zažene mašina in slovó jemljemo od tega mesta. — Nekoliko novih popotnikov nam je prisedlo, posebno v tretjem razredu, to je, na nekem odločenem kotu verh ladije je med sodi tičal cel kup Gerkov, Arnavtov in Turkov. Zdelo se mi je, da so ti ljudje imeli veliko skerbi v glavi in kaj družega na glavi, zakaj — praskanja po glavi ni bilo ne konca ne kraja.

Tri popoldne je odbila, ko zapustimo Karf. — Po južni smo bili pa že na južnem koncu otoka, pred saboj smo vidili otok Pakso; od Laškega sém je pihala ojstra sapa in morje ni bilo mirno. Proti večeru se vžgejo na vseh stranéh kakor zvezde, različne svetilnice. Noč je bila topla; jez sem dolgo ostal na stropu. Obnebje je bilo jasno, v bledem svitu mesca je berlelo morje in prečudno donelo na uho šeptanje valov. Zdi se ti, da si valovi pripovedujejo od nekdanjih časov, od zlate dobe helenske. Temno so stermele v zrak na strani tesališke gore, kjer so bogovi, muze in junaki se nekđaj rodili, krog tebe, popotnik, so Livadija, Pakso, levkadske skale, Itaka; tam gori je stala lesbiška devica, preden je obupala in svojo ljubezen in svoje pesmi zakopala v dnu morja! Misolungi, Akcium, Lepanto, — sto in sto spominov napolnuje ti duh: serce je ginjeno, in spomin bega nazaj v starodavne čase. (Dal. sl.)

Podučljivi pregovori.

Zažgati je lahko, hud ogenj pogasiti pa težko. — Ne živi samo za se, temuč živi tudi za druge. — Česar želiš, da bi nikdar ne bil storil, zakaj storiš, in česar želiš, da bi bil storil, zakaj ne storiš? — Nikoli ne kupuj, česar ne potrebuješ. — Nikoli ne prodajaj takih reči, katerih nisi v stanu kupiti. — Z dobrim opraviš vse, s hudo le malo ali pa nič. — Srečen si, ako ne želiš, česar imeti ne moreš.

Iz Tersta v Aleksandrijo.

(Dalje in konec.)

IV.

med obema pa je morje tako ozko, da v poli uri se pride iz ene v drugo. Ta dežela, veliko manjša od une, meri le 500 milj po dolgem in širokem in je v 7 okrajin razdeljena; apeninsko gorovje, ki se vleče skozi celo Neapolitansko, se potopi menda tam v morje, kjer sta polotok in otok ločena, pa se potem spet na otoku Sicilii povzdigne iz morja in dela tudi to deželo zlo gorato. Kakor ima una dežela ognjobjljudno goro (Vesuv), tako jo ima tudi ta, ki se imenuje Etna (Aetna, Monte Gibello).

V obojni Sicilii, ki stoji pod vlado neapolitansko, živi blizu 10 milijonov ljudi.

Dežela sploh je kaj prijetna in podnebje tako milo, da o božiču so že vse senožeti zelene in pred Svečnico že vse drevje cvetè; le mesca sušca piše ojštrejša sapa; poleti je vročina strašna, zlasti kadar od juga veter pride; sicer jo pa morski vetrovi hladé. Zdravi so pa ti kraji tako, da se nahaja mnogo starčkov po 100 let in še več starih. Ni tedaj čuda, da že od nekdanj prislovica velja: „Da bi le Neapolj kadaj vidil, potem pa rad umerjem“.

Zemlja je zlo rodovitna in prideluje se veliko žita, zlasti v Sicilii, ki je že nekdanj slovela kot žitnica za celo Italijo; pšenice, koruze, ajde, reži, ječmena in ovsa se tu veliko pridelava, manj rajža, največ pa oljke in žlahnega vina kakor tudi vseh družih sadežev, ki se prištevajo žlahnim italijanskim pridelkom. Konje imajo imenitne; še več pa imajo mul in oslov; goveja živina je slaba; ovác imajo še različnih plemen, ki se poleti pasejo po planinah apeninskih, pozimi pa po dolinah; tudi kóz redijo veliko in prešičev (gnjati abručiške so zlo obrajtane); tudi bčele in svilni červiči se obnašajo izverstno; največji pajk — tarantela imenovan — se nahaja okoli Tarenta in po celi Kalabrii in Apulii pogostoma; pripoveduje se od tega pajka, če človeka piči, da obnori, pa to je bolj pravica kakor resnica.

Narod na polotoku (neapolitanskem) je večidel laške korenine; prebivavci otoka (Sicilije) pa so zmes mnogih narodov (Gerkov, Punov, Rimcov, Vandalov, Arabcov, Normancov itd.), ki so se tukaj poredoma naselili; njih poglavitni jezik je sicer tudi laški, ki pa se od neapolitanskega dosti loči. — Vere so Neapolitanci in Sicilijani večidel katoliške.

Neapolitansko in otok Sicilija so pod oblastjo kralja neapolitanskega, vendar ima vsak svoje deželno poglavarstvo, ki vladne opravila oskerbuje. Neapolitanci in Sicilijani si niso nič kaj prijazni.

Kakor druge dežele je tudi ta dežela že veliko prekucij doživela; zdaj jo je zgrabil ta, zdaj uni — kdor je bil močnejši, da je zapodel svojega prednika ali da je po diplomatičnih razsodbah dobil pravico do nje, in tako so jo po razpadu zahodnje-rimske države imeli izhodnji Goti, gerški cesarji, Longobardi, Arabci, Normani, kralji iz rodovine Hohenstaufen-ov, Anžovci, Aragonci, Španjci, Savojski, Avstrijanci, Španjci (mlaje bourbonske rodovine); leta 1799 so Francozi Neapolitansko za ljudovlado (republiko) oklicali; 1806 se je Jožef, brat cesarja Napoleona I., na tron neapolitanski vsedel, leta 1808 pa Murat pod imenom kralja Joahima, dokler ni bil spet Ferdinand I. iz mlajše rodovine Bourboncov za kralja spoznan. Od tega časa vlada Neapolitansko ta rodovina, ktere sedanji kralj se imenuje Franc II. in ima sestro cesarice avstrijske za ženo.

Kaj bo dalje iz te dežele, sam Bog vé, ker Garibaldi je napadel otok Sicilijo in se že polastil poglavnega mesta z očitnim namenom, da bi sčasoma vzel celo deželo sedanjemu kralju in jo pridružil sardinjski vladi, ktere géslo je: vse laške dežele zediniti pod eno kraljestvo.

Na jutro četrtega dneva smo pozdravili peloponeške bregove. Zante — lep zelen otok — je bil že zadej; iz jutranje megle so se vzdigovale arkadske gore. Arkadija — kdo se ne spomni znane Šilerjeve pesmi! — Arkadija, kako vesel bi bil marsikdo, ako bi vidil tvoje gore in skale, če mu že natora ni ravno dodelila sreče, da bi se bil tam rodil. Mene pa, in skoraj me je sram, to očitno reči, ni nič kaj mikalo tjè v goličave med pastirje; ko sem sedel v pripravnem stolu na verhu ladije in mi je smodka prav sladko dišala, pri tem nisem mislil dosti ne na Silerja, ampak na svoje ljube — Gorje in na svoj Bled, kjer je vendar vse lepše in ljubše!

Kapitan Marko ima na svoji ladii dvoje živalic. Ti se imate kaj rade, si igrate med seboj in si pomagata ena drugi, — namreč psička in mačko. Mnogokrat sem se smejal, ko se je ptuj pes domačega lotil, in ko je mačka vsa v jezi koj domačemu na pomoč prišla. Kaj ne, takih povestic si nisi pričakoval, ljubi moj bravec, in morebiti sem tvojo poterpežljivost že predolgo poskušal. Ne zameri! koj pridejo zopet na versto morje, vetrovi in kar ti je ljubo.

Od Sicilije sèm se je nam mogočno gnalo nasproti srednje morje. Ne vém, ali je valove laška politika tako razkačila, ali kaj. Nek oficir mi je pravil, če je zrak prav čist, da se vidi lahko odtod celó gora Etna; pa takrat je bilo politiško obnebje nekoliko oblačno, in dasiravno v globocini laških vulkanov je gotovo vrelo in kipelo, vendar mi od vsega nismo nič vidili in nič čutili.

Še enkrat smo se peljali prav blizu suhe zemlje, blizu Modona, mesta konec Peloponeza, ktero je bilo nekdanj s terdnjavami obdano; beli zidovi se še zdaj deleč v morje svetijo in blesketé. Še enkrat se je tukaj morje nekoliko vpokojilo, ko smo se med zadnjim koncom Peloponeza in otokom Sapienzo v sredi skoz peljali. Modon leži čudovito lepo; krog belih zidov se igrajo valovi, zadej se vzdigujejo morejske gore; očesu se odpre pogled v zelene doline in planjave; sèm ter tjè se vidi cela vas ali posamesno poslopje, zadej pa stojé temni gojzdi; neki potok pada čez skale v globino in se potem v ovinkih vije skoz planjave proti morju. To je obnebje srečne Grecije, tu veje nje sapa, nje duh!

Pa mir in pokoj sta bila kmali pri kraji; komaj pridemo skoz to ožino zopet vèn na morje, nam od kap Matapana prižvižga vihar nasproti, prihrumé visoki valovi! Kap Matapan slovi žalostno med mornarji! Koliko bark se je že razkrenilo na tem skalovji in koliko jih je potopljenih na tem mestu! Mnogokrat sem že pred bral popise o burji in viharjih na morji; pri podobah divje razkačenega morja in penečih in grozečih valov se mlademu človeku vselej uname fantazija! Pač so taki popisi lepi — doma, na suhem! — V resnici je pa vse drugače. Valovi ne butajo do neba, ampak zmiraj gonijo eno vižo, gori in doli skačejo in barka pleše nad njimi, da je sila! Ljudje, morja ne vajeni, veliko terpé.

V.

Zjutraj petega dneva naše poti se je bilo morje sicer nekoliko potolažilo; obnebje je bilo pa oblačno in deževno; oče Cevz na svoji gori Ida nas gotovo zavolj megle ni vidil; drugače bi se bil nas gotovo usmilil, že koj zavolj lepih gospá, ki so se na tej barki peljale in ki so tolikanj terpele. Oče Cevz je bil svoje dni ženam zlo priljuden mož! — Od otoka Kandije tedaj tudi nismo vidili veliko; včasih so se raztergali oblaki in pokazali so se verhunci gorá ali pa kak kratek trak bregovja. — Pečovje v jugu tega otoka je bilo zadnji del Evrope, ktere smo še vidili. Kako je bilo in butalo v te skale togotno morje, da bi jih bilo

doderlo in v dno zagreblo: pa te skale se ne vmaknejo! Ponosna Evropa — sem si mislil — kaj ti je mar viharja in valov, ki butajo v tvoje peté; mogočna kraljica ti stojiš in se ne uganeš časom in njih prekucijam. Znabiti, da ta vihar od tu potegne do tvojega serca, da podstaje tvoje razdrobi.

Temno je bilo in vse krog nas nepokojno, ko smo dali Evropi zadnjikrat slovo: Bog daj, da zlato solnce sije in da kraljuje mir in pokoj tam gori, ako nas zopet enkrat ladija proti domu popelje.

Ta četrtek je bil kaj dolg in dolgočasen. Kmalo nismo nič vidili, kakor nad nami oblačno nebó, in krog nas na vse strani neizmerno morje. Le morski tiči, beli ko sneg, so letali za nami, njih vrisk je tako čuden, da bi človeka lahko groza spreletela.

Na večer se je nebó zjasnilo, kakor da bi nam bilo hotlo prekrasni pogled še pokazati, kako solnce na vides v morje pade in ga valovi zagrebó. — Kako poetična je bila vera starih Grekov — sem se živo spomnil, ko sem vidil v zahodu goreči plam nad vodami; zdelo se mi je, da bi imela iz valov se vzdigniti Tetis, da bi s svojimi mehкими rokami objela svojega Helios-a!

Bližali smo se koncu naše poti; v petek bi bili imeli že v Aleksandrii biti, pa zavolj slabega vremena smo še le prihodnji dan zjutraj se v to mesto pripeljali. Vreme je sicer čedalje prijetniše prihajalo, bolj ko smo se Afriki bližali; tudi toplo je bilo že tako, da se v dveh suknjah nič več prestati ni moglo. Cela družba se je zdaj začela zopet veselejše gibati, zopet je bilo vse na verhu zbrano, in celi dan se je vse proti jugu ozeralo, da bi le kmalo suho zemljo afrikansko zapazilo. Pa bregovi egiptovski so tako nizki, da se mora prav blizo že priti, preden se vidi zemlja. Celi dan je tako prešel, in ker je morje se skoraj popolnoma poleglo, je šlo mirno vse svojo pot in dobro od rok: dolgočasno je pa še bolj!

Na večer se nad morjem zasveti zvezda, z berlečim in vedno večjim svitom — bila je to luč svetilnice aleksandrijske. Mašina postoji, kapitan dá meriti globokost morja, in ko še ni bilo dna, smo se peljali počasi ti zvezdi ravno nasproti. Celó noč je mogel parobrod pred barkostajo in mestom zunaj na morji se gori in doli voziti, ker po solnčnem zapadu se nobena ladija ne more več peljati v aleksandrijsko luko, v katero je vhod tako težaven, da malo kje tako. — Čudno je bilo viditi zmiraj to svitlo zvezdo pred nami, edino znamenje nove dežele, — in za nami je ležalo široko morje, ki nas je ločilo od domovine!

Jutro napóci in skoz megle smo mogli že zapaziti visoko tako imenovano Pompejevo stebro in nizki breg egiptovski. Od Abukira nazaj se verne parobrod memo nove, pa skoraj opušene barkostaje, in memo Farosa, kateri je bil nekaj eden izmed sedem čudežev na zemlji, proti vhodu v staro luko. Rasetiu, palača egiptovskega poglavarja, se sveti na ozkem jeziku zemlje, in zadej stermí sto in sto barkinih jambor. Breg na zapadni strani je poln mlinov na sapo, terdnjave in palače pa stojé na stranéh. — Kmalo nam pride pilot iz mesta naproti, ki je ladijo zdaj vižal. To je bil prvi Egipčan, ktereга smo zavolj njegovega temnega obraza, čudne noše in družih orientaliških značajev vsi občudovali. Parobrod se je zdaj napotil v luko; Rasetiu s svojimi palmami, ktere so nas tukaj pervikrat pozdravljale, na levi strani, toplíce Kleopatre in katakombe na desni, memo vojnih bark z rudečimi egiptovskimi banderi, skoz temno kerdelo bark vsake baže in vsacega naroda, je pihal naš parobrod zmiraj naprej, dokler se ni ustavil na svojem navadnem mestu. Bili smo v Aleksandrii, 17. decembra 1859.

J. Radonjević.

Simbiljno prerokovanje.

Kratkočasnica.

- „Kaj bo, kaj bo iz rév otrok? —
Ne vem, to vé le večni Bog! —
Premilo mat' zdihuje —
Nadloga trobi v silni rog,
Derhal težav sklicuje“.
- „Sirote, tužni, revni smo,
Pomôci si ne moremo,
Imamo malo zemlje;
Kar nekaj že je naše b'lo,
Nam ta in uni jemlje“.
- Prišel je zdaj deseti brat,
Ko zemlja star in sivobrad,
V obleki stare baže;
Obhodil svet je mnogokrat,
Povsod se znan'ga kaže.
- „Nikar ne skerbi“ — ji veli —
„Kaj s tvoj'mi bo prihodnje dni;
Povem ti, ljuba mati:
V Šimbiljnih bukvah to stoji,
Kar čem ti prerokvati“.
- Iz nedrija je bukve vzela,
Ob nje je terkati začel,
Zavite v kožo pasjo.
Te bukve stare — kdo b' verjel —
Šimbiljske da se glas'jo.
- „Enkrat železna kača bo
Ležala tje čez Donavo,
Rep nje bo prek Ljubljane,
Železni žebeci potekó
Ognjeno sopihaje“.
- „Munjava bode pismonos,
Česté tam, kjer je kolovoz,
Roké pa za kazalo,
In solnce bo mu, kdor ni bos,
Pod pete zmír sijalo“.
- „Popoldne, ko že eno vdar',
V cerkvah bo svete maše dar;
Kokošim tuj'ga sveta
Zvečer bo še li nesti mar,
Ko teče ura petá“.
- „Mogočen kmet bo zdaj gospod,
Jemal bo pisan koš na pot,
Po svetu se voziti.
Na svetu bo hudo povsod,
Ko to bo jelo bití“.
- „Takrat, takrat bo vsem gorjé,
Mešale bodo se glavé,
Med ljudstvi bo spertija,
Bolezni čudne in vojské,
In strašna pomertija“.
- „Takrat ponese ubog terpin
Za svoje žita meh u mlin,
Sosed ga bo napadel;
Pretep za meh bo na pogin,
Meh stergan bo zakadil“.
- „Razprašil bode veter meh
Po svetu kakor moke snég,
Na boj ljudi podkuril;
Razkačen bode se na speh
Cel svet na vojsko buril“.
- „Nazadnje sedem kraljev bo
Pomirilo le-to vojskó;
To bo na sorškem polji.
Ostal bo nas le malo kdo,
Pa časi bodo bolji“.
- „Otroci tvoji križem svet
Šli bodo kratek čas imet,
Kupci bodó bogati;
Kot nagel solnea, lune let
Se dalo bo peljati“.
- „Kot hitro blisk ustraši nas,
Al koljkor je trenutka čas,
Bo v Indjo le pisati.
V letanji bo veselje vas,
Se z orli poskušati“.
- „Prot severju med večni sneg
Bo lovca gnala šala, smeh
Nad severne medvede,
Lovit po brezdrevesnih tleh
Košut laponskih čede“.
- „Kjer černih je zamorcov dom,
Bo vaših puš prestrašni grom
Pobijal tigre, leve,
Alj bode pa kupčija s kom
Za lišpe res kraljeve“.
- „Amerika vračvala bo,
Kar tvoji stor'li so za njo,
Sej ona je bogata;
Kar zmislíš si, se v nji dobó,
Vsa skoz in skoz je zlata“.
- „V Jeruzalem na božjo pot,
Al' kodar hodil naš Gospod,
Lahko bo šel pobožen;
Nikomur Turk ne bo na pot';
Sej bode vam podložen“.
- „Kjer svet' Savér imel misjon,
Ondot je krajev na miljon,
Ki nek so pravi raji;
Kot zvezd je rajev tud' zastonj
V Perziji, Kitaji“.
- „Tam svet'jo se zlatá goré,
Kot solnce démanti blišé,
Tam kamni so za krone,
Tam v morji bisere lové,
Bogastva zemlja tone“.
- „Iz drevja, cvetja polnih tal
Valovi se hlapé dišav,
Sadjá so polni gojzdi,
Pogačno drevje sred gošav
Objema terta z gojzdi“.
- „Žlahnejega vam vina ni,
Kot Perzje Širas ga rodí;
Le ene kaplje vžiti,
Skerbí iz glave prepodí —
Privošim vam ga piti!“
- „Rebeke, Sare prelepé
Še vedno v Perzii živé,
Kdor tujko će snubiti;
Čirkaske križem svet slové,
Da gorših ni dobiti“.
- „Kjer biva kak slovansk junak,
Kot k svojim pojde tvoj rojak
Si z njim um izbistriti,
Učeno alj kar ume vsak,
Kot brat se pomeniti“.
- „Bo ena čeda, en pastir,
Cel svet bo hiša, v nji pa mir,
Pa tud' le ena vera;
Tako poteče sreče vir,
Kateri zdaj le hira!“

Požencan.